

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/175/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817208791
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3817208791.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom predsedom senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyňou JUDr. Gabriely Janáčkovej a sudkyňou Mgr. Zuzany Holúbkovej v spore žalobcov: 2/ F. H. ml., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX/X, A., a 3/ W. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. cesta XXXX/XX, A., obaja zastúpení Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hlavná 31, Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovaným: 1/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zast. JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, a 2/ X. V., so sídlom J. XXXX/XX, A., IČO: XX XXX XXX, zast. Advokátska kancelária Ivan Švec, s.r.o., so sídlom Nám. Martina Benku 15, Bratislava, IČO: 36 864 196, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcov i žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 15.5.2019, č.k. 5C/18/2017-247, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. v časti o povinnosti žalovaného 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 4.500 eur a žalobcovi 3/ sumu 4.500 eur, p o t v r d z u j e.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o náhrade trov konania m e n í tak, že žalobkyni 2/ a žalobcovi 3/ p r i z n á v a voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalobkyni 2/ a žalobcovi 3/ p r i z n á v a voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých žalobcov po ich otcovi, ktorý bol usmrtený ako chodec pri dopravnej nehode s vozidlom prevádzkovaným žalovaným 2/, povinne zmluvne poisteným u žalovaného 1/. Žalobcom 2/ a 3/ ako dospelým samostatným deťom priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch po 4.500 eur každému (výrok I.). V rozsudku priznal náhradu nemajetkovej ujmy aj pozostalej manželke, (pôvodnej žalobkyni 1/) voči ktorej bolo konanie z dôvodu jej úmrtia po rozhodnutí súdu prvej inštancie zastavené v priebehu odvolacieho konania. Vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadnej zo strán nárok na ich náhradu nepriznal (výrok III.).

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa príslušných ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (OZ), ust. § 427 ods. 1 a § 428 OZ, ust. § 853 ods. 1 OZ a § 4 a § 15 zákona o PZP. S odkazom na rozhodnutie NS SR prijaté pod R 61/2018 konštatoval danosť pasívnej vecnej legitímácie

žalovaného 1/. Rovnako za pasívne vecne legitimovaného považoval súd prvej inštancie aj žalovaného 2/ ako prevádzkovateľa vozidla.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 10.9.2014 v čase o 20.00 hod. došlo v A. na X. ceste k dopravnej nehode tým spôsobom, že vodič X. M. viedol osobné motorové vozidlo zn. A., pričom na priamom úseku komunikácie zachytil prednou pravou časťou vozidla chodca - otca žalobcov (nar. XXXX), ktorý prechádzal cez komunikáciu mimo vyznačeného prechodu pre chodcov z ľavej strany na pravú. V dôsledku zachytenia chodca vozidlom došlo u chodca k ťažkému zraneniu, ktorému dňa XX.X.XXXX podľahol.

4. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že trestné stíhanie začaté voči vodičovi pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona bolo zastavené, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod pre postúpenie veci. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplývalo, že podľa záverov znalca Ing. Z. P., CSc. č. 106/2014 z technického hľadiska bola príčinou predmetnej dopravnej nehody skutočnosť, že chodec W. H. vošiel do vozovky a prechádzal cez vozovku v situácii, keď z jeho pravej strany prichádzalo vozidlo zn. A., t.j. v situácii, keď vzhľadom na vzdialenosť prechádzajúceho vozidla nemohol cez vozovku bezpečne prejsť, pričom konanie chodca bolo v čase nehody ovplyvnené alkoholom a týmto prechádzaním vytvoril náhlu a nepredvídateľnú prekážku v koridore jazdy uvedeného vozidla.

5. Zo záverov znaleckého posudku Ing. Z. P. CSc. č. 106/2014, ktorý bol vypracovaný v rámci trestného stíhania, podľa súdu prvej inštancie vyplýva, že rýchlosť jazdy vodiča nebola v príčinnej súvislosti so vznikom a priebehom predmetnej dopravnej nehody ani túto nijako neovplyvnila a vodič nemal možnosť nehode zabrániť, nakoľko chodec W. H. prechádzaním cez vozovku vytvoril náhlu a nepredvídateľnú prekážku v koridore jazdy vozidla A. spôsobom, pri ktorom vodič X. M. nemal možnosť stretu s chodcom zabrániť.

6. Súčasne však súd prvej inštancie vykonal dôkaz žalobcami predloženým súkromným znaleckým posudkom Ing. X. H., PhD. č. 14/2016. Z neho podľa súdu prvej inštancie vyplynulo, že z technického hľadiska nie je možné jednoznačne vyhodnotiť otázku vzniku kolíznej situácie, a preto nie je ani možné jednoznačne určiť technickú príčinu vzniku dopravnej nehody. Znalec preto uviedol dva varianty technickej príčiny vzniku dopravnej nehody:

a) Ak chodec svojím pohybom po komunikácii vytvoril pre vodiča vozidla zn. A. L. kolíznu situáciu, príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika chôdze chodca pri prechádzaní cez komunikáciu a zároveň aj nesprávna technika jazdy vodiča vozidla A. L., pretože na pohyb chodca po komunikácii nereagoval brzdením. Znalec uviedol, že z technického hľadiska je vysoko pravdepodobné, že vodič jazdil vyššou rýchlosťou ako bola predpísaná v danom úseku komunikácie. Vysoko pravdepodobným je tiež to, že, ak by chodec počas svojho pohybu po komunikácii nespomalil, išlo by síce k vzájomnému minútiu sa vozidla a chodca, avšak vodič vozidla A. L. by nedodržel bezpečný odstup; v tomto prípade by nesprávna technika chodca pohybujúceho sa po komunikácii bola tým prvkom nehodového deja, ktorý vyvolal vznik kolíznej situácie a technika jazdy vodiča vozidla A. L. bola tým prvkom nehodového deja, ktorý mu znemožnil zabrániť zrážke.

b) Ak chodec svojím pohybom po komunikácii nevytvoril pre vodiča vozidla A. L. kolíznu situáciu, potom technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla A. L. spočívajúca v tom, že na pohyb chodca po komunikácii nereagoval brzdením. Podľa znalca Ing. H. bolo tiež z technického hľadiska vysoko pravdepodobné, že ďalším nesprávnym prvkom jeho techniky jazdy bola skutočnosť, že jazdil rýchlosťou vyššou ako bola predpísaná v danom úseku komunikácie. Rovnako z technického hľadiska bolo vysoko pravdepodobné, že pokiaľ by chodec počas svojho pohybu po komunikácii nespomalil, došlo by k vzájomnému minútiu sa vozidla a chodca, avšak vodič vozidla by nedodržel bezpečný bočný odstup od chodca. V súvislosti s možnosťou zabránenia vzniku dopravnej nehody znalec Ing. H. uviedol, že chodec mohol zrážke s vozidlom zabrániť tak, že by v smere jeho chôdze nevstúpil do druhej štvrtiny celkovej šírky komunikácie v čase, keď vzhľadom na okamžitú rýchlosť, okamžitú vzdialenosť a následné smerové vedenie vozidla A. L. muselo dôjsť k vzniku kolíznej situácie. Zabrániť zrážke mohol aj tak, že by svoj pohyb po komunikácii nespomalil, ale pokračoval by v prechádzaní komunikácie, a to buď nezmenenou rýchlosťou, alebo so zrýchlením. Vodič vozidla A. L. mohol zabrániť zrážke s chodcom správnou technikou jazdy - predovšetkým, že by na pohyb chodca po komunikácii reagoval brzdením.

7. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú námietku premlčania uplatneného práva, a to s odkazom na judikatúru Najvyššieho súdu SR (5Cdo/265/2009, 2Cdo/194/2011 - aj ako R58/2014), z ktorej vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka je osobným právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

8. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval rozdielnosť záverov oboznámených znaleckých posudkov, keď podľa posudku Ing. P. vodič motorového vozidla nemohol nehode zabrániť, nakoľko mu chodec W. H. prechádzaním cez vozovku vytvoril náhlu a nepredvídateľnú prekážku. Na druhú stranu znalec Ing. X. H. v záveroch posudku uviedol, že nehode mohol zabrániť tak chodec, ak by nevstúpil do druhej štvrtiny celkovej šírky komunikácie, ale mohol jej zabrániť aj vodič vozidla A. L. správnou technikou jazdy, t.j. ak by na pohyb chodca po komunikácii reagoval brzdením a znalec uvažoval aj s jazdou predpísanou rýchlosťou v danom úseku komunikácie. S týmto skutkovým rozporom sa súd prvej inštancie vysporiadal tak, že vychádzal z toho, že oba posudky boli vypracované znalcami z odboru cestná doprava, odvetvie nehody v cestnej doprave, teda osobami odborne spôsobilými, a preto oba majú rovnakú váhu a nie je dôvod pochybovať o ich správnosti. Keďže strany sporu v tejto súvislosti žiadne ďalšie dôkazy nepredložili ani nenavrhlí a sporové konanie je ovládané zásadou kontradiktórnosti, nebolo podľa súdu prvej inštancie zo strany žalovaných jednoznačne preukázané, že vodič motorového vozidla nehode nemohol pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať, zabrániť.

9. Súd prvej inštancie preto vychádzal z toho, že zodpovednosť žalovaného v 2. rade, ako prevádzkovateľa vozidla za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov vzniknutý pri prevádzke dopravného prostriedku, je daná. Súčasne mal za preukázané, že smrť otca žalobcov zasiahla do ich života nečakane a tragicky, zásadným spôsobom a nenávratne pretrhla dovtedajšie citové väzby v rámci ich rodiny. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy považoval súd prvej inštancie s prihliadnutím na rozhodovaciu prax iných súdov za primeranú náhradu pre žalobcov 2 / a 3/ sumu 9.000 eur pre každého. Po zohľadnení okolností vzniku nehody ustálil 50 % podiel poškodeného na jej vzniku spočívajúci v tom, že poškodený bol pod vplyvom alkoholu, vstúpil do vozovky mimo vyznačený prechod pre chodcov a nemal na sebe žiadne reflexné prvky.

10. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 257 CSP a náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán sporu. Vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v tom, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, avšak vždy s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, a to do vyhovujúceho výroku I. podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 1/, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a žalobu aj v tejto časti zamietnuť. Zotrvával na námietkach uplatnených v konaní pred súdom prvej inštancie, ako najmä námietka pasívnej legitímácie poisťovne, neexistenciu protiprávneho zásahu. Osobitne zdôraznil nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie o premlčaní uplatneného práva, kde namietal, že pokiaľ by sa mala nemajetková ujma subsumovať pod pojem škoda podľa zákona o PZP, je potom nevyhnutné aj pri nemajetkovej ujme posudzovať premlčanie podľa ustanovení o premlčaní škody, teda podľa § 106 ods. 1 OZ. Podľa tohto ustanovenia by v danom prípade bolo právo žalobcov podľa žalovaného 1/ premlčané.

12. Za nesprávne považoval žalovaný 1/ aj závery súdu prvej inštancie ohľadom zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla za spôsobenú ujmu. Jednoznačne správny bol podľa žalovaného 1/ znalecký posudok Ing. P., ktorý prijal záver, že vodič vozidla nemohol nehode zabrániť. Žalovaný 1/ poukázal na to, že uvedený znalecký posudok bol akceptovaný aj v trestnom konaní. Naproti tomu znalecký posudok Ing. H. je založený len na hypotézach a jeho závery nie sú podľa žalovaného 1/ správne. Nesprávne tiež bola zohľadnená opilosť poškodeného chodca. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je podľa žalovaného 1/ tiež v rozpore s výsledkom trestného konania, v ktorom bolo jednoznačne za príčinu nehody považované konanie poškodeného chodca.

13. Súd prvej inštancie tiež podľa žalovaného 1/ pochybil, keď nezohľadnil, že pokiaľ by aj do zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov bolo dopravnou nehodou zasiahnuté nestalo sa tak konaním

žalovaných, ale konaním vodiča. U neho by bolo potom potrebné prihliadať aj na jeho pomery. Žalovaný 1/ namieta aj opodstatnenosť priznania zadosťučinenia v peniazoch, keď zadosťučinením je aj samotné prejednanie veci a ospravedlnenie.

14. Napokon žalovaný 1/ namieta aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

15. Odvolanie proti rozsudku, a to do výroku o trovách konania podali odvolanie aj žalobcovia. Nesúhlasili s nepriznaním náhrady trov konania a aplikáciou ust. § 257 CSP. Mali zato, že rozhodnutie záviselo od úvahy súdu, a pretože boli v základe uplatneného nároku úspešní, mal im byť nárok na náhradu trov konania priznaný v plnom rozsahu.

16. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, a to do vyhovujúceho výroku I. podal v zákonnej lehote odvolanie aj žalovaný 2/, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a žalobu aj v tejto časti zamietnuť. Namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie, keď zo záverov orgánov činných v trestnom konaní jednoznačne vyplýva že za dopravnú nehodu nesie zodpovednosť chodec a nie vodič vozidla. Zodpovednosť žalovaného 2/ by mohla byť podľa neho daná iba v prípade, ak by nehodu spôsobili okolnosti majúce pôvod v prevádzke vozidla. V danom prípade však nehodu spôsobil samotný chodec. To dokonca výlučne, a preto zodpovednosť žalovaného 2/ neprichádza podľa neho do úvahy. Čo sa týka záverov znaleckého posudku Ing. H. predloženého žalobcami, žalovaný 2/ s nimi nesúhlasil. Posudok nedal jasnú odpoveď na okolnosti nehody a vôbec nezohľadnil výsledky policajného vyšetrovania, ktoré jediné mohlo rozhodnúť o zavinení zo strany vodiča. Pritom zo strany polície neboli u vodiča konštatované žiadne porušenia právnych predpisov a nebol voči nemu vyvodený ani žiaden postih. Tomuto nezodpovedá ani súdom prvej inštancie ustálený podiel 50 % zo strany chodca. Napokon žalovaný 2/ nesúhlasil ani s rozhodnutím o trovách konania. Aplikáciu ust. § 257 nepovažoval za dôvodnú a žiadal rozhodnúť výlučne podľa úspechu strán v spore.

17. V ďalších podaniach v odvolacom konaní strany sporu principiálne zotrvali na svojich stanoviskách v konaní.

18. Odvolací súd preskúmal vec v zmysle ust. § 378 a nasl. CSP s nariadením odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

19. V prvom rade nebola dôvodná námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, keď z neho jednoznačne vyplýva ako súd prvej inštancie rozhodol a na základe akých právnych a skutkových záveroch svoje rozhodnutie založil. Napokon aj odvolatelia namietajú konkrétne závery súdu prvej inštancie, takže aj im je zrejmé, ako a prečo súd prvej inštancie rozhodol tak ako rozhodol, čo vylučuje, že by napadnuté rozhodnutie bolo nepreskúmateľné.

20. Odvolania strán sporu smerovali voči viacerým záverom súdu prvej inštancie. Viaceré z nich sú v rozhodovacej praxi ustálené a konštante judikované, ako bude uvedené ďalej. Zásadnou v tomto spore však bola otázka danosti zodpovednosti žalovaného 2/ ako prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tá je na základe analógie (§ 853 OZ) významná aj pre posúdenie zodpovednosti za zásah do práv na ochranu osobnosti pozostalých po obeti dopravnej nehody.

21. Podľa ust. § 427 ods. 1 OZ fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

22. Podľa ust. § 428 svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzkovateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

23. Žalovaný na svoju obranu argumentovali tým, že úmrtie poškodeného chodca nemalo pôvod v prevádzke vozidla, a že chodec vytvoril pre vodiča náhlu a nepredvídateľnú prekážku (ako vyplýva z posudku Ing. P.). Škode na jeho zdraví preto nebolo možné zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

24. Vylúčenie zodpovednosti prevádzkovateľa tu však neprichádza do úvahy preto, že by úmrtie chodca nemalo pôvod v prevádzke vozidla, keďže sa tu prejavili typické všeobecné vlastnosti prevádzky motorového vozidla, a to relatívne vysoká rýchlosť a relatívne vysoká hmotnosť pohybujúceho sa vozidla. Neexistencia zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla tu prichádzala do úvahy preto, že jednou zo skutkových verzií priebehu nehody bolo, že nehoda bola spôsobená výlučne poškodeným chodcom. V prípade, ak je škoda pri prevádzke motorového vozidla spôsobená výlučne konaním poškodeného, je zodpovednosť prevádzkovateľa vozidla úplne vylúčená z dôvodu chýbajúcej príčinnej súvislosti medzi okolnosťami, za ktoré prevádzkovateľ objektívne zodpovedá a vznikom ujmy na strane poškodeného, nie pre zbavenie sa zodpovednosti na základe liberačného dôvodu (rozhodnutie NS ČR zo dňa 31. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 983/2009).

25. Pre posúdenie skutkovej otázky o zapríčinení nehody existovali skutkové východiská v podobe dvoch znaleckých posudkov s protichodnými závermi. Prvým bol znalecký posudok Ing. P. vypracovaný pre účely trestného konania, v ktorom znalec prijal záver, že vodič motorového vozidla nemohol nehode zabrániť, nakoľko mu chodec prechádzaním cez vozovku vytvoril náhlu a nepredvídateľnú prekážku. Tento posudok bol základom rozhodnutia v trestnom konaní. Druhý posudok, žalobcami predložený súkromný znalecký posudok Ing. X. H. prijal záver, že nehode mohol zabrániť tak chodec, ak by nevstúpil do druhej štvrtiny celkovej šírky komunikácie, ale mohol jej zabrániť aj vodič vozidla A. L. správnou technikou jazdy, t.j. ak by na pohyb chodca po komunikácii reagoval brzdením. Práve skutková otázka, či vodič nemohol nehode zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať bola v tomto prípade rozhodujúca. Znalec Ing. P. prijal záver, že vodič motorového vozidla nemohol nehode zabrániť, nakoľko mu chodec prechádzaním cez vozovku vytvoril náhlu a nepredvídateľnú prekážku. Naproti tomu znalec Ing. H. prijal záver, že nehode mohol vodič zabrániť správnou technikou jazdy, ak by na pohyb chodca po komunikácii reagoval brzdením.

26. Vzhľadom na uvedený priamy rozpor znaleckých posudkov nemohol súd prvej inštancie považovať oba za správne a s poukazom na dôkazné bremeno požadovať od žalovaných, aby preukázali, že znalecký posudok so závermi v ich prospech je „správnejší“. Naopak, uvedený rozpor v záveroch znaleckých posudkov bolo potrebné odstrániť. Pre ten účel nariadil odvolací súd pojednávanie, na ktorom mienil vypočuť oboch znalcov. Zo strany Ing. P. napokon akceptoval jeho písomné stanovisko, pretože sa zo zdravotných dôvodov nemohol opakovane na pojednávanie dostaviť.

27. Znalec Ing. H. na pojednávaní uviedol, že oba znalecké posudky vychádzajú z absolútne rovnakých podkladov a pri svojom znaleckom posudku nevychádzal z ničoho iného, iba z toho istého, z čoho vychádzal Ing. Z. P.. Na mieste nehody neboli zdokumentované žiadne brzdné stopy. Bola zdokumentovaná iba konečná poloha vozidla a bola zdokumentovaná konečná poloha chodca, a tiež predpokladané miesto zrážky. Záver o nesprávnej technike jazdy vodiča doviedol Ing. H. z toho, že pokiaľ vodič v zmysle jeho výpovede videl pohyb chodca po ceste, ktorý sa pohyboval tak, že nevedel presne, či má pokračovať alebo nemá, nemal ako vodič predpokladať, že tento chodec sa bude ďalej pohybovať nezmenenou rýchlosťou. Nemal predpokladať, že chodec bude približne v strede jazdného pruhu a vodič nadídením doľava bude uprostred vozovky a tesne sa s chodcom minie. Tento postup, ktorý vyplýval z výpovede vodiča považoval Ing. H. jednoznačne za nesprávnu techniku jazdy. Uzavrel, že v prípade, ak chodec vytvoril pre vodiča kolíziu situáciu, teda donútil vodiča náhle meniť smer alebo rýchlosť jazdy, potom v príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody bola nesprávna technika chôdze chodca, ale aj nesprávna technika jazdy vodiča. Alternatívne v prípade, že chodec nevytvoril pre vodiča kolíziu situáciu, tak potom je to iba nesprávna technika jazdy vodiča. Znalec Ing. H. sa zaoberal aj rýchlosťou jazdy vodiča, ktorá bola podľa neho v okamihu nárazu 60 km/h alebo blízka 60 km/h, pričom nedokázal jednoznačne vylúčiť, že bola aj blízka 50 km/h. V žiadnom prípade však nie 35 km/h, ako uviedol znalec Ing. P..

28. Znalec Ing. P. po oboznámení s úplným prepisom výpovede Ing. H. podal písomné stanovisko s odpoveďami na otázky strán sporu, v ktorom sa vyjadril k záverom znalca Ing. H. a uviedol, že nie je oprávnený vyjadrovať sa k znaleckému posudku iného znalca. V odpovediach na otázky zadané stranami sporu Ing. P. okrem iného uviedol, že ním určená rýchlosť vozidla v čase dopravnej nehody bola približne 50 km/h, čomu podľa neho zodpovedalo aj poškodenie vozidla a poranenia poškodeného. Formuláciou „približne“ vyjadril určité tolerančné rozpätie, do ktorého by spadalo aj Ing. H. uvádzaných 60 km/h. Čo sa týka podkladov znaleckého posudku, vychádzal Ing. P. z fotodokumentácie a spisového materiálu v trestnej veci, teda aj z výpovede vodiča. Ďalej uviedol, že vodič reagoval brzdením a

vyhýbaním sa vľavo. Na chodca nemohol reagovať skôr, pretože bola nočná doba s čím boli spojené obmedzené možnosti dohľadnosti na chodca. V tej súvislosti konštatoval, že vstup chodca do koridoru jazdy vozidla je možné v nočnej dobe považovať za náhlu a nepredvídateľnú prekážku, pričom v tomto prípade nemohol vodič predvídať správanie sa chodca. Techniku jazdy vodiča považoval Ing. P. za správnu, pričom skutočnosť, že na mieste nehody neboli zdokumentované brzdné stopy neznamená, že vozidlo nebrzdilo.

29. Odvolací súd sa priklonil k záverom znaleckého posudku Ing. H.. Ten posudzoval dve alternatívy, kedy pri jednej chodec vytvoril pre vodiča kolíziu situáciu, pri druhej nie. V oboch prípadoch však znalec Ing. H. konštatoval nesprávnu techniku jazdy vodiča pri reakcii na chodca spočívajúcu vo vyhýbanom manévri a nedostatočnom brzdení. Naproti tomu Ing. P. vo svojom posudku konštatoval, že chodec vytvoril pre vodiča náhlu a nepredvídateľnú prekážku, a technika jazdy vodiča bola správna. Je potrebné uviesť, že podkladom oboch znaleckých posudkov bola výpoveď vodiča, ktorý uviedol: „... náhle som spozoroval v ľavom jazdnom pruhu siluetu chodca, ktorý v tom čase už bol cca 2m od ľavého chodníka v smere mojej jazdy, chodec nemal žiadne reflexné prvky, bol oblečený v tmavom a ja som ho spozoroval až keď moje svetlomety osvetlili komunikáciu v mieste kde sa nachádzal. V tom čase mohol byť od vozidla vo vzdialenosti cca 5m, pričom kráčal normálnou chôdzou, ale bolo vidieť, že nevie kam má ísť po tom, ako zaregistroval moje vozidlo. Nakoľko som predpokladal, že chodec dokončí prechádzanie chôdze v smere z mojej ľavej strany na pravú, tak som nasmeroval mierne vozidlo do ľavej časti komunikácie a myslel som si, že chodec bude pokračovať v chôdzi na pravú stranu. Chodec na vzniknutú situáciu reagoval spomalením, v dôsledku čoho som ho ja už nestihol obísť z ľavej strany a došlo k nárazu vozidla do jeho pravého boku. Chodca som zachytil mojou pravou prednou časťou vozidla. Po náraze chodec padol na pravú stranu od vozidla. Ja som s vozidlom v čase pred nárazom do chodca stihol len mierne pribrzdiť, nakoľko vôjdenie chodca na komunikáciu bolo náhle a prekvapilo ma.“(výpoveď vodiča zo zápisnice o výsluchu zo dňa 25.9.2014 uvedená v oboch znaleckých posudkoch).

30. V prvom rade odvolací súd akceptuje poukaz Ing. H. na nereálnosť vodičom uvádzanej vzdialenosti 5m od chodca v čase jeho spozorovania. Pri základných laických znalostiach rýchlosti reakcie vodiča je zrejmé, že pri vzdialenosti 5m a hoc i minimálnej uvažovanej rýchlosti vozidla cca 50 km/h (13,9 m/s) by vodič na ním popisovanú reakciu (vyhýbací manéver) mal menej než pol sekundy. To je nepochybne nereálny čas. Vodičom popísaný zamýšľaný a realizovaný vyhýbací manéver umožňuje prikloniť sa k záverom posudku Ing. H.. Ak totiž vodič reagoval na chodca do takej miery ako sám uvádza, nie je s tým celkom v súlade, že sa jednalo o náhlu a nepredvídateľnú prekážku, pre ktorú nemohol nehode zabrániť. Tiež možno vo všeobecnosti akceptovať, že chodec vstupujúci do obojsmernej vozovky vytvorí náhlu prekážku vozidlu skôr keď vstúpi so vozovky sprava než zľava, keďže zľava, ako to bolo aj v tomto prípade, musí pred vstupom do jazdného pruhu vozidla prejsť celý protismerný pruh.

31. Vzhľadom na uvedené sú závery znaleckého posudku Ing. H. viac súladné s popisom nehody od samotného vodiča a v jeho kontexte vyznievajú viac logicky a prijateľnejšie. Preto ich súd na rozdiel od záverov znaleckého posudku Ing. P. v tomto konaní akceptoval. Tým však nie sú nijako dotknuté závery rozhodnutí v trestnej veci, kde posudok Ing. P. bol jedným z podkladov. Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že pre účely tohto konania nepovažoval za nevyhnutnú jednoznačnú odpoveď na otázku rýchlosti jazdy vodiča, ktorú do veľkej miery akcentovali strany sporu. Pre posúdenie rozhodujúcej otázky výlučného zavinenia nehody zo strany chodca boli dostatočné závery znaleckého posudku Ing. H. o nesprávnej technike jazdy vodiča, ktorej sa vodič dopustil aj bez toho, že by bolo možné jednoznačne konštatovať prekročenie povolenej rýchlosti.

32. Vyhodnotením uvedených rozporov medzi znaleckými posudkami predloženými v konaní a zdôvodnením preferencie záverov jedného z nich bolo odstránené jediné pochybenie, ktorého sa dopustil súd prvej inštancie pri rozhodovaní vo veci. Pred odvolacím súdom tak bolo ustálené, že k usmrteniu chodca nedošlo výlučne zavinením chodca a za škodu vzniknutú v dôsledku jeho usmrtenia zodpovedá aj žalovaný 2/ ako prevádzkovateľ vozidla na základe jeho objektívnej zodpovednosti podľa § 427 ods. 1 OZ.

33. Ako bolo uvedené v ostatných otázkach namietaných v odvolaniach žalovaných súd prvej inštancie nepochybil:

34. Odvolací sú považuje v súčasnosti za ustálenú otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody. Po dlhšom období neustálenej rozhodovacej praxe v tejto otázke bolo napokon občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SR prijaté na zverejnenie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk práve rozhodnutie 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.7.2017 a bolo v nej zverejnené pod R 61/2018. Súd prvej inštancie práve na toto rozhodnutie správne poukázal a od jeho prijatia je v tomto duchu Najvyšším súdom SR otázka pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v konaní tohto typu konštantne podľa neho judikovaná. V súčasnosti sa jedná o ustálenú rozhodovaciu prax.

35. Nedôvodne bolo namietané aj nesprávne právne posúdenie otázky premlčania uplatneného práva. Nemožno uprieť logiku názoru žalovaného 1/, že pokiaľ má byť nemajetková ujma (§ 11 a 13 OZ) posudzovaná ako škoda, je potrebné pri rozhodovaní o nej aplikovať právnu úpravu škody komplexne. Oproti doterajšej praxi by to v tomto prípade znamenalo iné posúdenie premlčacej doby.

36. Odvolací sú však v uvedených otázkach vychádza striktne zo znenia právnej vety z rozhodnutia NS SR z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, a to najmä z jej úvodu, ktorý výslovne hovorí o tom, že tam špecifikovaná nemajetková ujma je škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Iba pre účely tohto predpisu tak NS SR pripustil podradenie nemajetkovej ujmy pod pojem škoda, a preto podľa odvolacieho súdu nie je možné aplikovať toto podradenie pojmu aj na iné predpisy, v tomto prípade na Občiansky zákonník. Preto bolo správne, pokiaľ bola otázka premlčacej doby pri náhrade nemajetkovej ujmy posudzovaná súdom prvej inštancie naďalej podľa § 101 OZ.

37. Uvedený záver vyplýva aj z neskoršej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR. V rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/102/2017 (R 35/2020) konštatoval, že ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. (ktoré má charakter *lex specialis*) „je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni) tejto osoby a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka. Na uvedené rozhodnutie nadviazal najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 7Cdo/252/2021 (R 3/2022), keď po stotožnení sa s vyššie uvedeným poukázal na to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z., a preto v takýchto prípadoch je potrebné prihliadať na § 104 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

38. Ohľadom namietanej výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie a odkazuje naň. Pre doplnenie uvádza, že prakticky v žiadnom prípade rozhodovania o zadosťučinení v peniazoch, ako jednej z foriem nápravy nemajetkovej ujmy, nie je možné určiť priznanú sumu matematicky na euro presne. Na rozdiel od majetkovej škody, ktorá je v zásade presne merateľná úbytkom v majetkovej sfére poškodeného, nie je nemajetková ujma kvantifikovateľná matematicky presne, pretože sa nejedná o ujmu v presne merateľnej sfére. Miera ujmy v nemajetkovej sfére je do istej miery kvantifikovateľná, a to prostredníctvom významu zasiahnutej sféry osobnostných práv človeka v spojení s intenzitou prežívania takéhoto zásahu. To všetko súd prvej inštancie zohľadnil a zasadil do reality vonkajšieho sveta, tiež porovnaním s inými obdobnými rozhodnutiami súdov. Porovnaním s obdobnými prípadmi sa však úvaha súdu, ktorou sa náhrady nemajetkovej ujmy typicky určujú, vymedzuje iba rámcovo, aby bolo zrejmé, že sa nejedná o exces. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy rádovo v tisícoch až desaťtisícoch eur, čo je akceptovateľný rozsah pri strate blízkeho človeka, nemožno posudzovať správnosť rozhodnutia súdu mierou stoviek až tisícov. Rozhodovanie, ktoré vychádza z úvahy súdu to neumožňuje. Pre správnosť rozhodnutia o náhrade nemajetkovej ujmy sú podstatné východiská priznanej náhrady a jej súlad s realitou vonkajšieho sveta. To všetko odôvodnenie súdu prvej inštancie obsahovalo a s dopadom tragickej smrti otca do života žalobcov sa súd prvej inštancie zaoberal. Na základe takto zistených okolností veci je možné sa stotožniť s výškou priznanej náhrady aj za situácie, že otec žalobcov mal 75 rokov a samotní žalobcovia sú v produktívnom veku.

39. Súčasne súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady správne prihliadal na podiel poškodeného na vzniku nehody spočívajúci najmä v okolnosti, že poškodený bol pod vplyvom alkoholu majúcim dopad na jeho rozpoznávaciu a ovládaciu schopnosť. Odvolací súd sa stotožňuje, že za danej situácie bolo namieste zníženie do úvahy prichádzajúcej náhrady o 50 %. Ani tu nie je možné exaktné určenie a súdom prvej inštancie stanovených 50 % zodpovedá princíp spravodlivosti.

40. Napokon je v prospech správnosti určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo strany súdu prvej inštancie možné porovnať posudzovaný prípad so skutkovo veľmi podobnou vecou, ktorá bola prejednaná a rozhodovaná Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 15C/19/2019 a následne na odvolanie žalovanej strany proti rozsudku zo dňa 19.12.2019 aj Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 17Co/55/2020. V danej veci bola súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým dospelým samostatným deťom po ich XX ročnom rodičovi, ktorý bol ako chodec obeťou dopravnej nehody. V danom prípade bez akéhokoľvek podielu obete na vzniku dopravnej nehody bolo jej dvom pozostalým dospelým samostatným deťom priznaných 10.000 eur a 12.000 eur. Aj z uvedeného je zrejmé, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch bola aj v tu posudzovanom prípade namieste a iné formy zadosťučinenia by neboli z hľadiska porovnateľnej rozhodovacej praxe dostatočné.

41. Vzhľadom na uvedené odvolací súd doplnením dokazovania odstránil pochybenie súdu prvej inštancie v hodnotení vzájomne rozporných znaleckých posudkov a zistil, že v odvolaní napadnutom vyhovujúcim výroku bol rozsudok súdu prvej inštancie vecne správny. Preto rozsudok v tejto časti potvrdil.

42. V napadnutom výroku o trovách konania, ktorý napadli odvolaním žalobcovia, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil. V konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z porušenia práv na ochranu osobnosti je potrebné posudzovať úspech vo veci v zásade z hľadiska rozhodnutia o základe tohto nároku, teda z hľadiska danosti samotného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a nie podľa pomeru priznanej/žalovanej sumy, ktorý je do istej miery závislý od úvahy súdu (I. ÚS 204/2017-13 z 19.4.2017). Vychádzajúc z uvedeného boli žalobcovia v konaní plne úspešní a patrí im nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu tak ako je uvedené vo výroku II. tohto rozhodnutia.

43. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní plne úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v plnom rozsahu.

44. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať dovolanie za podmienok stanovených v ust. § 419 až § 425 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.